

PRESENTAZIONE

Lo spazio occupa una centralità nella nozione di essere nel mondo: dove tutto avviene, perché abbraccia tutto e dove tutto ha luogo. Di conseguenza, accanto alla possibilità d'intendere la nostra vita in senso temporale, come ciò che siamo tra il momento della nascita e quello della morte, è possibile anche approssimarsi ad essa in modo frammentario e sui fondamenti degli spazi attraverso cui si snoda e si sviluppa. Georges Perec in Specie di spazi non si limitava all'osservazione e alla descrizione degli oggetti nello spazio, ma anche a una rassegna dei gesti, delle abitudini e dei rituali che contraddistinguono l'individuo nello spazio. Viaggiare è un'esperienza associata da tempi immemorabili a trasformazioni e mutamenti. Chi viaggia si allontana dallo spazio conosciuto che lo circonda e si addentra in un mondo impensato e avventuroso. La geografia è uno strumento che crea sistemi ma genera al tempo stesso ambiguità. Scopo del Congresso è quello di studiare in modo completamente trasversale qualsiasi aspetto della cultura catalana, dalla lingua e la letteratura (traduzione, ecc.) al cinema, dalle arti e la filosofia alle scienze giuridiche ed economiche, attraverso le nozioni di spazio, viaggio e geografia.

ASSOCIAZIONE ITALIANA DI STUDI CATALANI (AISC)

L'AISC è stata costituita nel 1978 dopo un incontro preparatorio tenutosi l'anno precedente. Alcuni professori universitari di filologia, linguistica, letteratura, storia, storia dell'arte, architettura ecc., che già da tempo si dedicavano agli studi catalani, pensarono di approfittare della svolta politica che si stava attuando in Spagna dopo il 1975 per recuperare il ruolo che oggettivamente toccava alla cultura catalana nel curriculum di studi e interessi accademici. Tutte le vicissitudini e le avversità attraverso le quali era passata la cultura catalana nel secolo scorso non avevano fatto che accrescere l'interesse degli studiosi in Italia, in Europa e in America. Lo documentano le varie associazioni di catalanistica nate in vari paesi soprattutto dopo la morte di Franco. Questo interesse è andato aumentando, come si può vedere dalla bibliografia scientifica prodotta, anche grazie allo stimolo delle associazioni.

GIOVEDÌ 29 NOVEMBRE

8:00-9:00 REGISTRAZIONE

9:00-9:30 APERTURA CONVEGNO [AULA MAGNA]

• Saluti: PIETRO CATALDI (RETTORE UNISTRASI), ENRIC BOU (PRESIDENTE AISC)

• Ricordo del 40° anniversario dell'associazione: MARIA GROSSMANN (UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DELLAQUILA), GIUSEPPE GRILLI (UNIVERSITÀ ROMA TRE)

9:30-10:30 RELAZIONE PLENARIA [AULA MAGNA]

MODERATORE: MARIA GROSSMANN

• SEBASTIÀ BONET (UNIVERSITAT DE BARCELONA), El sistema de les prescripcions normatives de la Gramàtica de 1918

10:30-11:00 Pausa caffè

11-12:30 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 1: Viaggio in Italia [AULA 8]

MODERATORE: PEP VALSALOBRE

• M. JORBA (UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA), Els viatges de Manuel Milà i Fontanals a la literatura popular italiana

• P. RIGOBON (UNIVERSITÀ CA' FOSCARI VENEZIA), Cesare Giardini e la diffusione della cultura catalana in Italia negli anni Venti del Novecento

• R. PINYOL (UNIVERSITAT DE VIC), Roma (1892) de Jaume Collell. La visió de la Ciutat Eterna dels escriptors catòlics de la Renaixença

SESSIONE 2: Spazi contemporanei. Poesia [AULA 9]

MODERATORE: ALBERT ROSSICH

• J. O. SEGUER (UNIVERSITAT CATÒLICA DE VALÈNCIA “SANT VICENT MÀRTIR”), Poètica de l'espai en l'obra de Maria Josep Escrivà: poesia, gènere, paisatge

• I. M. NAVARRO (UNIVERSITAT D'ALACANT), Llocs de pas i expressió de la privacitat en L'Hotel París (1956) de Vicent Andrés Estellés

• C. NADAL (UNIVERSITÀ PER STRANIERI DI SIENA), Els espais liminars d'El cor quiet de Josep Carner. Una lectura de "Les nits".

SESSIONE 3: Spazi contemporanei. Narrativa I [AULA 7]

MODERATORE: GASPAR JAÉN I URBAN

• C. CORTÉS ORTS (UNIVERSITAT D'ALACANT), La concreció d'espais simbòlics en la narrativa de Mercè Rodoreda: l'evolució dels seus personatges

• M. À. F. DíEZ (UNIVERSITAT D'ALACANT), Espais d'identitat en Maria Barbal i Carme Riera

• G. GRILLI (UNIVERSITÀ ROMA TRE), Tractament de l'erotisme a la literatura

12:30-14:00 Pausa pranzo

14:00-15:30 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 4: Paesaggi urbani. Architettura [AULA 8]

MODERATORE: CARLES CORTÉS ORTS

• G. J. I URBAN (UNIVERSITAT D'ALACANT) – MARCO LUCCHINI (POLITECNICO MILANO), Un hito espacial, arquitectónico y urbano en la recuperación de la modernidad en Barcelona durante el franquismo: la sede social del Colegio Oficial de Arquitectos de Cataluña y Baleares (1956-1962)

• F. ARDOLINO (UNIVERSITAT DE BARCELONA), La ciutat i el monstre

SESSIONE 5: Le lingue degli altri e l'identità [AULA 9]

MODERATORE: M. ÀNGELS FRANCÉS DíEZ

• T. MIRET-MESTRE (UNIVERSITAT DE VIC), La traducció al català de novel·les ambientades en l'antic Egipte: un viatge a un altre temps, un altre espai i una altra cultura

• J. C. MARINÉ (UNIVERSITAT DE VIC), «Traslladar el real passat a real present». Notes als usos de la traducció en l'obra poètica de Segimon Serrallonga

• G. BARTOLÍ (UNIVERSITAT DE BARCELONA), Els escriptors catalans en l'espai literari espanyol: una visió de Ramon D. Perés

SESSIONE 6: Geografie del Rinascimento e del Barocco I [AULA 7]

MODERATORE: ANNA ALBERNI

• E. MIRALLES (UNIVERSITAT DE VALÈNCIA. IIFV), De l'espai celeste al terrenal: geografies de la guerra dels Segadors

• P. VALSALOBRE (UNIVERSITAT DE GIRONA), Il viaggio dei testi: dal barocco francese al barocco catalano

• A. ROSSICH (INSTITUT DE LLENGUA I CULTURA CATALANES, UNIVERSITAT DE GIRONA), Espai públic i fast universitari (Segle XVII)

15:30-17:00 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 7: Spazi e luoghi del medioevo [AULA 8]

MODERATORE: SIMONE SARI

• A. T. MONSÓ (UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA), La Ciutat de Déu de Sant Agustí en l'espai europeu del s. XIV: Oxford, París, Barcelona

• F. TOUS (UNIVERSITÀ PER STRANIERI DI SIENA), L'espai material de la saviesa: el manuscrit 921 de la Biblioteca Nacional d'Espanya

• A. ALBERNI (ICREA/UNIVERSITAT DE BARCELONA), Els llocs de la música i la poesia a la Corona d'Aragó medieval

SESSIONE 8: Spazi valenziani, maiorchini e del ponente [AULA 9]

MODERATORE: EULÀLIA MIRALLES

• J. À. C. MATEU (UNIVERSITAT DE VALÈNCIA), El treball previ a El País Valenciano (1962), de Joan Fuster: la sèrie d'articles sobre el territori valencià al diari Jornada

• N. DE BENEDETTO (UNIVERSITÀ DI BARI), Lo spazio dell'attesa e un'isola nella letteratura del XX secolo

• M. PERTILE (CENTRO STUDI FAMIGLIA CAPPONI, FIRENZE), Spazio, poesia, visione in “De Franja Pur. Breviari” di Àngel Jové

17:00-17.45 PAUSA / PRESENTAZIONE DEL VOLUME: La nazione catalana. Storia, lingua, politica, costituzione nella prospettiva plurinazionale, J. Cagiao y Conde, G. Ferraiuolo, P. Rigobon coords.

17:45-19:15 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 9: Cartografia e identità [AULA 8]

MODERATORE: FRANCESCO ARDOLINO

• R. GIRAMÉ-PARAREDA (UNIVERSITAT DE VIC), LLORENÇ SOLDEVILA (UNIVERSITAT DE VIC), JORDI CHUMILLAS-COROMINA (UNIVERSITAT DE VIC), Joan Margarit i David Jou, cartografies poètiques de Barcelona

• M. J. BALSACH (UNIVERSITAT DE GIRONA), Aurora Bertrana i el viatge al Marroc. Escriptura i fotografia

• A. BATALLER CATALÀ (UNIVERSITAT DE VALÈNCIA), Llocs literaris, entre la identitat i la mediació: l'aportació de l'obra de Josep Piera a la creació d'un territori literari

SESSIONE 10: Spazi di frontiera e oltre [AULA 9]

MODERATORE: ADOLF PIQUER

• A. N. R. GARCÍA (UNIVERSIDAD DE GUADALAJARA, MESSICO), La presencia catalana y su reconocimiento cultural en Guadalajara. La vinculación e intercambio cultural e identitario por medio de la lengua y cultura popular entre comunidades en contacto

• M. SOGUES (UNIVERSITAT DE GIRONA), La punyalada de Marià Vayreda: una novel·la a la frontera

• A. G. I DAMAS (UNIVERSITAT DE GIRONA), La representació social de la llengua catalana en territoris perifèrics occidentals

VENERDÌ 30 NOVEMBRE

9:00-10:30 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 11: Viaggio in Catalogna [AULA 8]

MODERATORE: PATRIZIO RIGOBON

• L. C. GERONÈS (UNIVERSITÀ DI VERONA), Stefan Zweig i Catalunya: Estelrich, Dalí i un viatge a Montserrat

• J. MASNOU (UNIVERSITAT DE VIC), La literatura de viatges anglosaxona i la balnearització de la Costa Brava: The Story of Aiguablava and Xiquet. Sketches of a Catalan Paradise (1973)

• E. BOU (UNIVERSITÀ CA' FOSCARI VENEZIA), Fronteres i noves identitats. A propòsit de Francesc Serés, La pell de la frontera

SESSIONE 12: Cinema e TV [AULA 9]

MODERATORE: SIMONA ŠKRABEC

• T. M. BROTONS (UNIVERSITAT D'ALACANT) – PAU OBRADOR PONS (NORTHUMBRIA UNIVERSITY), La platja en el cinema català

• V. RIPA (UNIVERSITÀ DI SALERNO), Sguardi catalani per la trasformazione della realtà. La cinematografia di Jordi Oriola Folch

• S. GRASSI (UNIVERSITÀ DI TORINO), Un viaggio metaforico fra identità in conflitto: Un'analisi delle metafore nella serie Gran Nord

SESSIONE 13: Geografie del Rinascimento e del Barocco II [AULA 7]

MODERATORE: CATERINA VALRIU

• A. G. BUSQUETS (UNIVERSITAT DE GIRONA), Consideracions sobre el Cicle de Montjuïc de Francesc Fontanella

• V. VIDAL (UNIVERSITAT D'ALACANT), L'espai local i comarcal en els reculls folklòrics valencians de tipus acadèmic

• S. BUOSI MONCUNILL (UNIVERSITAT DE BARCELONA), El Testamentum pseudolul·lià en un manuscrit inèdit català del segle XVI

10:30-11:00 Pausa caffè

11:00-12:30 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 14: Spazialità, identità e letterature I [AULA 8]

MODERATORE: TONI MAESTRE BROTONS

• A. PIQUER (UNIVERSITAT JAUME I), L'espai de l'escola en la narrativa catalana actual

• A. KOŤÁTKOVÁ (UNIVERSITAT JAUME I), Factors espacials de la identitat dels malalts en els casos clínics

• V. SALVADOR (UNIVERSITAT JAUME I), Borja Papa i l'espai romà

• L. MESEGUER (UNIVERSITAT JAUME I), Venècia amb Mariano Fortuny

SESSIONE 15: Cammini letterari [AULA 9]

MODERATORE: LÍDIA CAROL GERONÈS

• E. SAMPER PRUNERA (UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI), Ciutats que parlen: la ruta «Espais llegendaris de Tarragona»

• J. M. RAMOS SABATÉ (INS PREMIÀ DE MAR I UNIVERSITAT DE BARCELONA) – M. DEL MAR OLIVÉ RIBAS (INS PREMIÀ DE MAR), Viladrau, un entorn poètic,

una ruta literària per observar l'espai des de diferents punts de vista.

• C. ORIOL (UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI), Tradicions i llegendes aplegades per Cèsar Martinell: una recreació literària d'espais històrics i arquitectònics de Valls i els seus voltants

• M. C. BERNAL (UNIVERSITAT DE VIC), Tormenta de llampecs a la ciutat graciosa. Itinerari d'escriptors catalans a Florència

SESSIONE 16: Cartografare la mediazione letteraria catalana [AULA 7]

MODERATORE: VALENTINA RIPA

• V. IKOFF (UNIVERSITAT POMPEU FABRA), Mapes de la Modernitat Catalana. Mediadors Culturals i Xarxes Literàries (1908-1939)

• D. R. SANZ (INVESTIGADORA RAMÓN Y CAJAL, UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA- VISITING SCHOLAR, OXFORD INTERNET INSTITUTE), L'ús de big data en l'estudi de la circulació del llibre i les seves xarxes editorials

• G. GAVAGNIN (UNIVERSITAT DE BARCELONA), Cultura italiana e cultura germanica sul palcoscenico del Conferentia Club

• S. ŠKRABEC (PEN INTERNATIONAL) – J. SUBIRANA (UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA), Escriptors, diplomàtics i activistes: el PEN Català com a pedrera de mediadors literaris

12:30-14:00 Pausa pranzo

14:00-15:30 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 17: Barcellona e Maiorca [AULA 8]

MODERATORE: LLUÍS MESEGUER

- M. M. BORDES (CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT ZU KIEL), Digmalió de Joan Oliver: de Covent Garden al Palau de la Música
- S. ANTONIAZZI (UNIVERSITÀ CA' FOSCARI VENEZIA), Singin' Barcelona: la ciutat a les cançons (1978-2014)
- C. VALRIU (UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS), Cartografia de meravelles: l'espai llegendari a l'illa de Mallorca

SESSIONE 18: Ramon Llull, filosofo in movimento I [AULA 9]

MODERATORE: ELENA PISTOLESI

- M. PEREIRA (UNIVERSITÀ DI SIENA), Ramon Llull, un filosofo in movimento
- J. E. RUBIO (UNIVERSITAT DE VALÈNCIA), Espai exterior i espai interior. El viatge metafòric en Ramon Llull
- S. SARI (UNIVERSITAT DE BARCELONA), I Cent noms de Déu di Ramon Llull al crocevia tra Cristianesimo e Islam

SESSIONE 19: Spazi contemporanei. Narrativa II [AULA 7]

MODERATORE: ELOI GRASSET

- D. PERARNAU (UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA), El buit com a espai literari. Notes sobre Cap a Tirésias i El buit i la novel·la de Víctor Sunyol
- P. M. HERNÁNDEZ (UNIVERSITÀ CA' FOSCARI VENEZIA), Fallimento e sterilità ne L'ombra de l'eunuc
- J. O. CABA (UNIVERSITAT DE BARCELONA), Heterotopies Palolians

15:30-17:00 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 20: Lingua e Didattica [AULA 8]

MODERATORE: GABRIELLA GAVAGNIN

- R. CATALÀ MARTICELLA (INSTITUT PEDRAFORCA, L'HOSPITALET DE LLOBREGAT), Què pot aportar la geografia als projectes didàctics?
- J. NADAL, SANTIAGO PERERA, PILAR MONREAL (UNIVERSITAT DE GIRONA), Els espais de la llengua
- A. SANTOLÀRIA ÒRRIOS (UNIVERSITAT DE VALÈNCIA), Educació literària i rondallística catalana: un viatge en femení des de l'espai privat al públic

SESSIONE 21: Ramon Llull, filosofo in movimento II [AULA 9]

MODERATORE: MICHELA PEREIRA

- L. STACCIOLI (UNIVERSITAT DE BARCELONA), Lo spazio delle lingue, il viaggio delle idee: Ramon Llull e la Logica di al-Ghazālī tra arabo, latino e catalano
- A. F. CLOT (UNIVERSITAT DE BARCELONA), "Qui vol mais ensús pujar". El camí de l'oració contemplativa i el rapte místic segons Ramon Llull
- E. PISTOLESI (UNIVERSITÀ PER STRANIERI DI PERUGIA), Verso la Terra Santa: viaggio materiale e intellettuale nel De fine di Raimondo Lullo

17:00-17:30 Pausa caffè

17:30-19:00 ASSEMBLEA DEI SOCI [AULA MAGNA]

SABATO 1 DICEMBRE

9:30-10:30 RELAZIONE PLENARIA [AULA MAGNA]

MODERATORE: ENRIC BOU

- GENNARO FERRAIUOLO (UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI NAPOLI. FEDERICO II), La geografia delle Costituzioni. Regioni, confini e stati indissolubili nelle democrazie contemporanee

10:30-11:15 Pausa / Presentazione del volume: Barcelona Desnuda, Amaranta Sbardella

11:15-13:00 SESSIONI PARALLELE

SESSIONE 22: L'Europa e oltre [AULA 8]

MODERATORE: Nancy De Benedetto

- E. GRASSET (UNIVERSITY OF CALIFORNIA - SANTA BARBARA), Cosmopolitica indígena i espai literari mundial. La World Literature en català
- I. TURULL (UNIVERSITÀ ROMA LA SAPIENZA), Carles Riba i Joan Crexells a l'Europa dels anys 20: els viatges a Alemanya
- D. PÉREZ GRAU (SERVEI DE PUBLICACIONS CORTS VALENCIANES I UNIVERSITAT JAUME I) - J. MARQUÉS (UNIVERSITAT DE PERPINYÀ), Joan F. Mira: «Des de la finestra veig Europa»

SESSIONE 23: Altri spazi [AULA 9]

MODERATORE: SARA ANTONIAZZI

- I. ARMENTEROS MARTÍNEZ (CSIC, BARCELONA), Els viatgers oblidats: d'Àfrica a terres catalanoaragoneses a finals de l'edat mitjana (segles XV - XVI)
- K. DARICI (UNIVERSITÀ DI VERONA), El cos com espai territorialitzat a La filla estrangera de Najat El Hachmi
- A. SBARDELLA (FONDAZIONE AGNELLI), La Barçellona della guerra civile. La vita quotidiana dei barcelonnesi nelle testimonianze letterarie

SESSIONE 24: Spazialità, identità e letterature II [AULA 7]

MODERATORE: VICENT SALVADOR

- À. M. ESCRIBÀ (UNIVERSITAT DE SALAMANCA), Ruralitat i novel·la negra: nous espais d'identitat
- A. R. LUQUE (ARXIU-BIBLIOTECA DELS FRANCISCANS DE CATALUNYA - UNIVERSITAT DE BARCELONA), Creació i vivència dels espais d'espiritualitat femenina medieval als territoris de parla catalana: propostes d'interpretació des de la teoria geogràfica
- F. MONTERO (UNIVERSITAT DE GIRONA), Paisatge, literatura i sensació en l'obra de Josep Pla

13:00-13:30 CHIUSURA CONVEGNO [AULA 8]

- LUCA BELLIZZI (DELEGATO DELLA GENERALITAT DE CATALUNYA A ROMA)
- JOAN ELIES ADELL PITARCH (DIRETTORE DELL'INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES)

COMITATO SCIENTIFICO

Enric Bou
Lidia Carol
Gennaro Ferraiuolo
Gabriella Gavagnin
Iban Leon Llop
Cèlia Nadal
Elena Pistolesi
Simone Sari

COMITATO ORGANIZZATORE

Enric Bou
Lidia Carol
Gennaro Ferraiuolo
Gabriella Gavagnin
Iban Leon Llop
Cèlia Nadal
Elena Pistolesi
Simone Sari

INFORMAZIONI

Università per Stranieri di Siena
Piazza Carlo Rosselli 27/28 53100 Siena
Email: nadal@unistrasi.it
Tel: 0577240143

ATENEIO INTERNAZIONALE
Università per Stranieri di Siena

XII CONGRESSO INTERNAZIONALE
DELL' ASSOCIAZIONE ITALIANA DI
STUDI CATALANI

SPECIE DI SPAZI, VIAGGI E GEOGRAFIA

www.simonestaffieri.it

UNIVERSITÀ PER STRANIERI DI SIENA
29 e 30 NOVEMBRE - 1 DICEMBRE 2018

AISC
ASSOCIAZIONE ITALIANA DI STUDI CATALANI

IIII institut
ramon llull
Lingua e cultura catalane